

A magyar Hollywood

„Nem elég magyarnak lenni, **tehetségesnek** is kell lenned” – **a fáma szerint** Zukor Adolf (Adolph Zukor) hollywoodi irodájának ajtaján állt ez a mondás. Állítólag azonban azt is hozzátette, hogy „de azért segít” (ha valaki magyar). Elmondhatjuk, hogy főleg a 20. század első felében rengeteg magyar név **fémjelezte** a hollywoodi filmipart. A magyar származású filmgyárosok, rendezők, színészek, **operatőrök**, producerek, **forgatókönyvírók**, filmzeneszerzők, **jelméz- és díszlettervezők** több hullámban érkeztek az új hazába. Hollywoodban az angol mellett a magyar volt a másik „hivatalos” nyelv. Szédületes életutakkal találkozhatunk, amelyek közül **jelképesen** csupán egy párat emelünk ki.

ZUKOR ADOLF

Zukor Adolfot és egy másik **honfitársát**, Fried Vilmost tartják a hollywoodi filmipar alapítóinak. Zukor hozta létre a Paramount Filmstúdiót, Fried, azaz William Fox pedig a 20th Century Foxot. Zukor nevéhez **fűződik** a nagy stúdióvállalatok létrejötte, amelyek filmeket gyártottak, **forgalmaztak**, és muzikát is **üzemeltettek**. Ő találta ki a filmsztár fogalmát, és a legenda szerint a magyaroktól származik az angol „movie” szó, amelyet a magyar „mozi” szóból **hallottak félre** az amerikaiak.¹

Élete a **felemelkedésről** szóló, igazi hollywoodi történet. 1873. január 7-én született a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Ricsén. Szüleit korán elveszítette, őt és testvérét a nagybátyjuk nevelte. 16 évesen vágott neki a nagyvilágnak, és 1891-ben érkezett Amerikába. Először egy **kárpitosműhelyben**, majd egy **szőrmeke kereskedőnél** dolgozott, később saját szőrmebol-

tot nyitott. 1893-ban látott egy filmet, és már akkor megérezte benne az üzleti lehetőséget.

1912-ben jött a nagy áttörés, amikor megvásárolta egy francia film forgalmazási jogát. Hatalmas **nyereségre** tett szert, és még ugyanabban az esztendőben megalapította első saját filmgyártó vállalkozását. Los Angeles **külvárosában kibérelte** egy narancsfarm **gazdasági épületét**, ott rendezte be az első stúdiót, amelyből aztán kinőtt a Paramount Pictures világhírű filmvállalat. Korának legjobbjaival dolgozott együtt, s 47 éven keresztül meghatározó alakja volt a hollywoodi filmgyártásnak. 1949-ben **életművéért** Oscar-díjat kapott. A hollywoodi **hírességek sétányán** csillag őrzi a nevét. 1976-ban, Los Angelesben hunyt el, életének 104. évében.

Sohasem feledkezett meg szülőfalujáról. Amrikából pénz és csomagot küldött azoknak, akik otthonról levélben segít-

